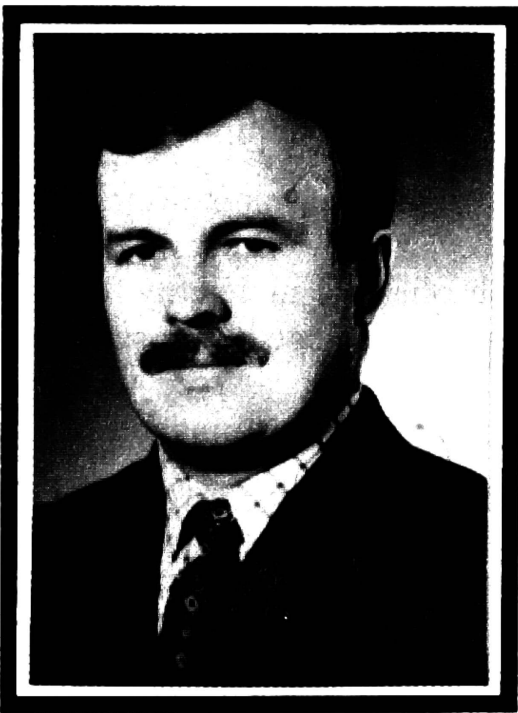

Wspomnienie o doc. dr. hab. Antonim Przezbórskim

Antoni Przezbórski. Obituary

W dniu 31 marca 1989 r. zmarł doc. dr hab. Antoni Przezbórski, kierownik Katedry Fitopatologii Leśnej Akademii Rolniczej w Poznaniu. Ciężka, nieuleczalna choroba przerwała Jego ambitną działalność naukową w szczytowym okresie jej rozwoju, pozostawiając wśród współpracowników i rodziny (żony i dwóch córek) gorzkie uczucie niespełnionych możliwości.

Urodził się w Bukówcu Górnym (woj. leszczyńskie), 2 listopada 1940 r., tamże otrzymał wykształcenie podstawowe, a w 1958 r. ukończył Technikum Leśne w Rogozińcu. Z kolei odbył jednoroczną praktykę techniczno-leśną w Nadleśnictwie Smardzewo (OZLP Żary). W 1964 r. skończył studia na Wydziale Leśnym Akademii Rolniczej w Poznaniu. Pracę magisterską wykonał (z wyróżnieniem) z zakresu fitopatologii leśnej (o hubie sosny) i opublikował ją. Zaraz po studiach zdecydował się na karierę naukową, którą odbył w całości w Katedrze Fitopatologii Leśnej AR w Poznaniu. Zaczął od stanowiska asystenta naukowo-technicznego i specjalisty w uczelnianej terenowej stacji fitopatologicznej w Hucie Pustej (Nadleśnictwo Doś-

wiadczalne Zielonka), stając się potem asystentem i adiunktem.

W 1972 r. uzyskał stopień naukowy doktora nauk leśnych za pracę pt. "Mikroflora pniaków sosny zwyczajnej w określonych środowiskach leśnych jako czynnik regulujący występowanie i przebieg porażenia drzew przez hubę korzeni (promotor: prof. dr K. Mańka, recenzenci: prof. dr S. Domański i prof. dr J. Ważny), a w 1983 r. stopień naukowy doktora habilitowanego za pracę pt. "Terenowe i laboratoryjne badania nad możliwością biologicznej ochrony sosny zwyczajnej przed zakaźną zgorzelą siewek", którą recenzowali profesorowie K. Mańka, S. Domański i R. Pachlewski. Z dniem 1 marca 1981 r. objął kierownictwo Katedry Fitopatologii Leśnej, które sprawował do chwili śmierci.

Doc. dr hab. Antoni Przezbórski zasłużył się zarówno na polu dydaktyki jak i badań naukowych. Rozszerzył bazę lokalową Katedry o dobrze urządzonej i wyposażonej salę do ćwiczeń fitopatologicznych i patronował wielu dobrym pracom magisterskim. Podejmował i realizował ambitne i rozległe prace badawcze. W Jego niestety stosunkowo krótkim pracowitym życiu badacza wysuwają się na czoło prace poświęcone chorobom sosny, szczególnie zgorzeli siewek, hubie korzeni, hubie sosny, zamieraniu sosny powodowanemu przez grzyby *Gremmeniella abietina* i *Cenangium ferruginosum*, mniej chorobom innych gatunków drzew (np. zamieraniu dębu). Wniósł wiele do zagadnienia biologicznej ochrony sosny przed zgorzelą siewek i hubą korzeni, a w stosunku do tej ostatniej także w zakresie ochrony metodą mechaniczną. Jego badania były też użyteczne do lepszego zrozumienia fitopatologicznej funkcji zbiorowisk grzybów saprofitycznych zasiedlających pniaki sosnowe i glebę, a ostatnio także dla metodycznego udoskonalenia badań nad zamieraniem pędów sosny (*Gremmeniella abietina*), do czego ustosunkował się w kilku publikacjach.

Niektóre z badań prowadzonych przez doc. A. Przezbórskiego musiały niestety zostać przerwane. Chodzi tu przede wszystkim o dwa tematy, jeden dotyczący cięć pielęgnacyjnych i związanej z nimi funkcji fitopatologicznej zbiorowisk grzybów w środowisku leśnym, głównie glebowym), a drugi wpływu zabiegów hylotechnicznych (sposobów odnawiania drzewostanów, cięć pielęgnacyjnych itp.) na odporność sosny na choroby opieńkowe. Pierwszy z tych tematów był realizowany w podprogramie CPBP 04.10.07, drugi w ramach koordynowanego przez uczelnię poznańską problemu badawczego "Ochrona i racjonalne kształtowanie środowiska przyrodniczego Wielkopolski".

Doc. A. Przezbórski udzielał się także w społecznej działalności naukowej, jak w Polskim Towarzystwie Fitopatologicznym, czy Polskim Towarzystwie Leśnym. W tym pierwszym spełniał przez wiele lat swego życia w sposób ofiarny i umiejętny funkcję sekretarza generalnego. Dorobek publikacyjny doc. A. Przezbórskiego był stosunkowo duży, obejmujący około 35 pozycji, nieopublikowany – liczbowo jeszcze większy. Spośród prac opublikowanych warto szczególnie zwrócić uwagę na następujące:

- 1968. Mikroflora saprofityczna gałęzi sosny zwyczajnej (*Pinus silvestris* L.) i jej wpływ na rozwój huby sosny (*Phellinus pini* (Thore) Pilat) (razem z innym autorem). PTPN, Prace Kom. Nauk Roln. i Kom. Nauk Leśn., **25**, 208–221.
- 1969, O zasiedlaniu pniaków sosny zwyczajnej przez grzyby *Fomes annosus* (Fr.) Cke i *Peniophora gigantea* (Fr.) Masee. PTPN, Prace Kom. Nauk Roln. i Ko. Nauk Leśn., **28**, 335–343.
- 1971, Próby zwalczania zgorzeli siewek sosny zwyczajnej za pomocą preparatów Ceresan i Cynkotox (z innymi autorami) Zesz. Probl. Post. Nauk Roln., z. **127**, 75–86.
- 1972, Okresy zagrożenia i braku zagrożenia pniaków sosny zwyczajnej przez grzyb *Fomes annosus* (z innymi autorami). PTPN, Prace Kom. Nauk Roln. i Prace Kom. Nauk Leśn. **34**, 133–140.
- 1972. Wpływ korowania pniaków sosny zwyczajnej na ich zakażenie przez grzyb *Fomes annosus*, PTPN, Prace Kom. Nauk Roln. i Prace Kom. Nauk Leśn., **34**, 127–131. (z innym autorem).

- 1974, Zagadnienie huby korzeni na tle mikologicznej analizy pniaków sosnowych. Zesz. Probl. Post. Nauk Roln., z 160, 47–86.
- 1974, Wpływ okresu ekspozycji pniaków sosny zwyczajnej na ich zasiedlanie przez grzyb *Fomes annosus* (Fr.) Cke i przez inne grzyby, Zesz. Probl. Post. Nauk Roln., z 160, 88–111.
- 1974, *Fomes annosus* (Fr.) Cooke, *Peniophora gigantea* (Fr.) Masee, and other fungi colonising stumps of *Pinus silvestris* L., Proceed. of the Fourth International Conference on *Fomes annosus* (1973); IUFRO, US Dept Agr. Forest Serv., Washington, D.C., 251–259 (z drugim autorem).
- 1978, Biologiczne zwalczanie zgorzeli siewek sosny zwyczajnej za pomocą grzyba *Mycelium radialis atrovirens* Melin, Zesz. Probl. Post. Nauk Roln., z. 213, 173–180 (z drugim autorem).
- 1979, Choroba igieł sosny zwyczajnej powodowana przez grzyb *Sclerophoma pityophila* (Corda) v. Höhn, Sylwan, nr 6, 23–30 (z innymi autorami).
- 1982, Terenowe i laboratoryjne badania nad możliwościami biologicznej ochrony sosny zwyczajnej przed zakaźną zgorzelą siewek. Roczn. Akad. Roln. w Poznaniu, Rozprawy Naukowe, z. 124, 1–103.
- 1983, Wpływ cięć pielęgnacyjnych w drzewostanach sosnowych na rozwój huby korzeni. [*Fomes annosus* (Fr.) Cke], Folia Forest. Pol., Ser. A, 25, 25–48 (z drugim autorem).
- 1984, W sprawie izolowania grzybów z kompostów i próchnic leśnych, Roczn. AR Poznań, 152, 20, 61–70.
- 1987, W kierunku biologicznej ochrony siewek drzew leśnych przed pasożytniczą zgorzelą, Sylwan, 131, 1, 53–59 (z drugim autorem).
- 1987, Porównanie nasilenia zgorzeli siewek sosny zwyczajnej na glebach ze szkółek leśnych, Zesz. Probl. Post. Nauk Roln., z. 307, 257–268.
- 1987, Wpływ temperatury na wzrost grzybów wyizolowanych z różnych środowisk leśnych, Zesz. Probl. Post. Nauk Roln., z. 307, 269–278.
- 1987, Wpływ pH na aktywność niektórych grzybów wyizolowanych ze środowisk leśnych i rolniczych, Zesz. Probl. Post. Nauk Roln., z 307, 175–196 (z innymi autorami).
- 1988, Wpływ mikoflory igieł i pędów sosny zwyczajnej na patogena *Gremmeniella abietina* (Lagerb.) Morelet. Roczn. Nauk Roln., Seria E, 18, z. 1.
- 1988, Wzrost *Gremmeniella abietina* (Lagerb.) Morelet na pożywkach o różnej zawartości składników odżywczych. Roczn. Nauk Roln., Seria E, 18, z 1, 169–182 (z innymi autorami).
- 1988, Nasilenie występowania i przyczyny sprawcze jesiennej osutki sosny w środkowej i północnej Polsce, Roczn. Akad. Roln. w Poznaniu, 193, 79–94.
- 1989, Wstępne obserwacje nad wpływem wybranych temperatur inkubacji na skład mikoflory izolowanej ze składników środowiska naturalnego, Zesz. Probl. Post. Nauk Roln., z. 374, 351–361.

Karol Mańka